SPORA YÖNELİK TUTUM ile BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİDE YAŞAM TATMİNİNİN ARACILIK ROLÜ

Oğuz Emre BALKAR*

Giriş

Değişen hayat koşullarının etkisiyle birlikte insanların yaşam tarzları, fizyolojik kondisyonları, entelektüel ihtiyaçları, zevk ve tercihleri de değişmektedir. Bu bağlamda bireylerin zamanlarını verimli geçirmeleri, zihinsel ve bedensel sağlıklarını iyileştirmeleri açısından "spor yapma" önemli bir faaliyet olarak görülmektedir (Doğan ve Moralı, 1999).

Benzer şekilde kişilerin mutluluk düzeyleri ve yaşam tatminlerinin, spor yapma durumlarıyla ilişkili olabileceği bilinmektedir. Bireylerin daha sağlıklı yaşam sürmelerinin motivasyonlarını artırdığı, başarılarını desteklediği ve yeteneklerini geliştirecek şekilde optimum düzeyde kullanmalarını sağladığı ifade edilmektedir (Demir ve Duman, 2019).

Öte yandan bireylerin yer aldıkları organizasyonların ve toplumların kalkınmalarında, bulundukları süreçleri iyileştirmelerinde "inovasyon" olgusunu ne kadar iyi anladıkları ve benimsedikleri önemli görülmektedir (Gündoğdu ve Sunay, 2012). Bu çerçevede kişinin nitelikleri açısından önemli bir değer olan "bireysel yenilikçilik" becerisinin; kuruluşlar ve topluluklardaki kişiler tarafından ne denli edinildiği, geliştirmek için nelere dikkat edilmesi gerektiği gibi durumlarla karşılaşılmaktadır (Kılıçer ve Odabaşı, 2010).

İlgili çerçevede bu çalışmada; spor yapmanın getirdiği olumlu değişimlerin, kişilerin yaşam tatmin düzeylerine ve bireysel yenilikçilik algılarına etkisi olup olmadığı, bir alan araştırması gerçekleştirilerek değerlendirilmiştir. Ayrıca bireysel yenilikçilik algısı üzerindeki spor yapmanın etkisinin, yaşam tatmini düzeyi aracılığıyla gerçekleşip gerçekleşmediği de araştırılmıştır.

Öncelikle çalışmaya konu olan "bireysel yenilikçilik", "spora yönelik tutum" ve "yaşam tatmini" değişkenleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi için detaylı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Erişilen bilgiler doğrultusunda; alan araştırmasında kullanılacak enstrümanlar seçilmiş, Erzincan ilindeki bireylerden bu araçlar kullanılarak gerekli verilere ulaşılmıştır. Yapılan analizler sonucunda erişilen bulgular değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Araştırmanın bu bölümünde; çalışma değişkenlerine ilişkin genel teorik bilgi verilmektedir. İlgili değişkenlerin yazında nasıl bir kavramsal çerçevesinin sahip olduğu ve bu değişkenlere yönelik enformasyonların ne yönde ilerlediği hususu aydınlatılmaya çalışılmıştır.

* Öğretim Görevlisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
oguz.balkar@erzincan.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-5853-0926

Spor Yönelik Tutum

Günlük hayatı içerisinde kişinin kas ve eklemlerini çeşitli eylemleri gerçekleştirmek için kullanarak enerji harcaması sonucunda; vücudunda solunum hızı artışı, kas gelişmesi gibi fizyolojik ve stres azalması gibi psikolojik değişimlerle karşılaşmasına etki eden bir aksiyon olarak değerlendirilmektedir (Şentürk, 2012). Literatürde bu kavramla ilişkili olarak "egzersiz yapma", "antrenman" gibi fiziksel aktiviteleri belirten olgular kullanılmaktadır (Mustafaoğlu, 2018).

Bireyin kişisel, toplumsal, bedensel ve zihinsel gereksinimlerini karşılamada spor aktiviteleri, doğal eylemler olarak değerlendirilmektedir. Kişi, egzersiz yapma veya yapmama kararını kendisi almakta, ilgili eylemin sonucunda insanın tabiatı gereği oluşan bedensel değişimlerle karşılaşmaktadır (Strong vd., 2005). Bu bedensel değişimlerle birlikte bireyin; çevresini nasıl algıladığı, kendisini nasıl biri olarak gördüğü, yaşamsal aktivitelerindeki etkinliği ve vereceği kararları da etkilenmektedir (Byrne ve Byrne, 1993).

Spor aktiviteleri, genellikle toplum tarafından boş zamanları geçirmek için algılanan bir aksiyon olarak değerlendirilmekte; ancak insanların kötü alışkanlıklardan uzak durmaları, biyolojik ve psikolojik açıdan güçlenmeleri, çeşitli hastalıklardan korunmaları, daha sosyal ve çalışkan kişiler olmaları açısından önemli görülmektedir (Özdoğru, 2018). Bu bağlamda spor yapan bireylerin, yapmayanlara oranla fiziksel ve zihinsel kabiliyetlerinin daha iyi olabileceği ifade edilmektedir (Karakaya vd., 2006).

İlgili çerçevede spor yapan ve yapmayan kişilerle arasındaki karşılaştırmaları; fizyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik açıdan ele alan birçok çalışma, yazında yer almaktadır. Genel olarak bu araştırmalarda; spor yapmanın olumlu yönlerine odaklanıldığı ve getirdiği pozitif etkileri ele aldıkları belirtilmektedir (Maher vd., 2013).

Yaşam Tatmini

Temelde anlam olarak "günlük yaşamdaki mutluluk" olgusunu ifade eden yaşam tatmini, bireyin kendi hayatına yönelik algıladığı memnuniyeti ifade etmektedir (Çivitci, 2007). Kişi; yaşam tatmin düzeyini, kendi yargılarına ve kriterlerine göre değerlendirmektedir (Bekmezci ve Mert, 2018).

Dolayısıyla bireylerin kişilikleri, hayattan beklentileri, hedefleri gibi hususların farklı olmasından ötürü, yaşam tatmini düzeylerini değerlendirdikleri ölçütler de farklılık göstermektedir. Burada kişi, memnuniyetini değerlendirebilmesi için sağlık durumu, gelir düzeyi, insanlarla olan ilişkiler, psikolojik denge gibi konulara yönelik kriterleri hesaba katabilmektedir (Marques vd., 2007).

Bununla beraber bazı araştırmacılar çalışmalarda; bireyden bireye değişen özel kriterler yerine, genel olarak yaşam tatmini algılarını değerlendirecek enstrümanların kullanılmasının daha doğru olacağını belirtmektedirler (Pavot ve Diener, 1993). Bazı araştırmacılar ise kişilerin yaşamları boyunca gerçekleştirmek istedikleri hedeflere, ne derecede ulaştıklarının çözümlenmesi gerektiğini ifade etmektedirler (Özdevecioğlu ve Çakmak Doruk, 2009).

Bu bağlamda, araştırmanın yaşam tatmini değişkeninin değerlendirilmesinde; spesifik boyutlara ve kriterlere göre çözümlemeyi yapan çalışmalar yerine, genel değerlendirmeleri yapan çalışmalar esas alınmıştır.

Bireysel Yenilikçilik

Küresel ölçekteki pazarlarda karşılaşılan rekabetin giderek arttığı bir ticaret ortamında, müşteri beklentilerine daha etkili bir şekilde cevap vermek giderek zorlaşmaktadır (Tutar vd., 2007). Bu bağlamda organizasyonlar; değişen şartlara uyum sağlayabilmek için yeni yöntemlere, tekniklere, süreçlere ve stratejilere başvurmaktadırlar (Sati ve Işık, 2011).

İlgili çerçevede ortaya çıkan ve köken olarak "yenilenme, değişme" anlamlarına gelen "innovare" sözcüğünden üretilmiş olan inovasyon alanında; yenilik yapma, farklılaşma, yeni teknikler kullanma ve

yeni değerler ortaya çıkarma gibi konular ele alınmaktadır (Chantrell, 2002). Daha çok kuruluş bazlı yenilikçi yaklaşımları ele alan çalışmaların olduğu bu alanda, bireylerin kişisel özelliklerine göre inovasyon algılarını değerlendiren araştırmalar da artmaktadır (Keleş vd., 2020).

Bireylerin inovasyon olgusuna olan bakış açıları farklılık gösterebilmektedir. Bazı kişiler; risk alma konusunda istekli, girişimci özellikler gösterme, teknolojik gelişmeleri yakından takip etme ve yeni fikirler, stratejiler konusunda bilgi edinme gibi özellikleri sergileyebilmektedir (Işık ve Keskin, 2013). Öte yandan bazı bireyler; olaylara, durumlara ve fikirlere karşı şüpheci yaklaşabilmekte ve çekingen bir tutum izleyebilmektedir (Korucu ve Olpak, 2015).

Bu bağlamda literatürde yer bulan "bireysel yenilikçilik (individual innovativeness)" kavramı; kişilerin inovasyon(lar)a yönelik algılarını ele almakta ve bireyin "yeni şeyleri denemeye isteklilik" durumunu belirtmektedir (Hurt vd., 1977). Dolayısıyla bireysel yenilikçilik düzeyi; inovasyonun özünde yer alan değişime karşı, bireyin göstermiş olduğu olumsuz veya olumlu tepkinin boyutunu değerlendirmektedir (Kılıçer ve Odabaşı, 2010).

Literatür Değerlendirmesi

Araştırmanın bu bölümünde; çalışma değişkenlerine ilişkin genel literatür bilgisi verilmektedir. Çalışmanın değişkenlerinin yazındaki araştırmacılar ve uygulayıcılar tarafından nasıl ele alındığı ile birbirleri arasındaki ilişkilere yönelik ne gibi sonuçlara eriştikleri konuları ele alınmıştır. Araştırmaların değerlendirilmesi için detaylı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Erişilen araştırmalar; kapsam, incelenen konular, bulgular ve yorumlamalar doğrultusunda değerlendirilmiştir. İlerleyen aşamalarda, belirtilen değerlendirmeler yer almaktadır.

İlk olarak Byrne ve Byrne (1993) egzersizin; depresyon, anksiyete ve diğer ruh hâlleri üzerindeki etkilerini konu alan bir literatür değerlendirmesi yapmışlardır. Ele aldıkları araştırmalarının çoğunda egzersiz yapmanın, bireylerin psikolojik durumları ve genel memnuniyet seviyeleri açısından olumlu bir etki yaptığı belirtilmiştir. Ancak bazı araştırmalarda ise anlamlı bir etkinin olmadığı sonuçlarının bulunduğuna dikkat çekmişlerdir.

Bu çalışmadan farklı olarak Doğan ve Moralı (1999)'nın gerçekleştirmiş oldukları araştırmada; yaşam ve iş doyumu ile spor yapma değişkenleri ele alınmıştır. Ege Üniversitesi'nde çalışan 402 adet öğretim elemanı üzerinden gerçekleştirilen alan araştırmasında, katılımcıların ekonomik düzeyleri ile yaşam ve iş tatminleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğunu tespit etmişlerdir. Ek olarak spor yapma yüzdesi yüksek olan katılımcıların, daha yüksek iş ve yaşam tatmini seviyelerine sahip olduklarını gözlemlemişlerdir.

Benzer şekilde bir araştırma da Strong ve arkadaşları (2005) tarafından gerçekleştirilmiştir. Fiziksel aktivitelerin genç bireylerin sağlığı üzerindeki etkilerinin incelendiği bu araştırmada; medikal yazındaki çalışmalar uzman panelistler tarafından incelenmiş, ulaşılan sonuçlar değerlendirilmiştir. Burada günlük fiziksel aktiviteye katılım gerçekleştiren bireylerin, ruh sağlıklarının ve genel mutluluk seviyelerinin yüksek olduğu sonucu ön plana çıkmaktadır.

Daha sonrasındaki bir süreçte Maher ve diğerleri (2013), iki saha araştırması gerçekleştirmişlerdir. 18 ile 25 yaş arasındaki bireyleri hedef alan bu iki araştırmada; 190 kişiden oluşan bir örneklem üzerinden alınan 8 günlük veriler ile 63 katılımcıdan 14 gün boyunca toplanan veriler değerlendirilmiştir. İki alan araştırmasında da bireylerin günlük fiziksel aktivitelerinin, yaşam tatminleri açısından anlamlı bir şekilde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Öte yandan Özkatar Kaya ve diğerlerinin (2018) yapmış oldukları araştırmada; sedanter olan ve olmayan kişilerin, yaşam tatmin düzeyleri ile fiziksel aktivite düzeyleri incelenmiştir. Toplamda 100 katılımcıdan anket yoluyla toplanan verilerin analiz sonuçlarına göre fiziksel aktivite ile yaşam tatmini arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığını belirtmişlerdir.

Bununla beraber Demir ve Duman (2019)'ın yapmış oldukları araştırma, farklı sonuçlar ortaya koy-

muştur. Bu çalışmada araştırmacılar, bireylerin spor yapma durumları ile benlik saygıları ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. 520 adet katılımcı üzerinde gerçekleştirilen alan araştırması sonucunda; spor yapan bireylerde, benlik saygıları ve mutluluk düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Farklı bir çerçeveden olaya yaklaşan Alptekin ve diğerleri (2019); özel gereksinimli bireylerin spor yapma durumlarına göre girişimcilik düzeylerinin değişip değişmediğini incelemişlerdir. 240 adet katılımcı üzerinden gerçekleştirilen araştırmada; gelir durumu, eğitim düzeyi ve spor yapma ile girişimcilik düzeyi arasında pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca kişilerin girişimcilik düzeyi ile bireysel inovasyon algıları (yenilik yapma, risk alma) ile doğru orantılı olarak ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Ardından Karatarla ve Polat (2020), üniversite öğrencilerinin aktif spor yapma durumları ile 21. yüzyıl becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını inceleyen bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nde aktif olarak eğitim gören 244 katılımcıdan anket yoluyla topladıkları verileri analiz etmişlerdir. Aktif spor yapan bireylerin, girişimcilik ve inovasyon becerilerinin daha kötü olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ancak Keleş ve diğerlerinin (2020) yapmış oldukları araştırmada, farklı bulgular yer almaktadır. Bu araştırmada; üniversite öğrencilerinin bireysel inovasyon algıları ile bölüm memnuniyetleri arasındaki ilişki ele alınmıştır. Akdeniz Üniversitesi'nde öğrenim gören 396 kişi üzerinden topladıkları verilerin analizi sonucunda; katılımcıların bireysel inovasyon algılarının, cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Bireysel inovasyon algıları yüksek olan kişilerin, bölüm memnuniyetlerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca bölüm memnuniyet düzeyinin, yaşam tatmini ile ilişkili olduğuna ve bu çerçevede yüksek bireysel inovasyon algısına sahip kişilerin, yaşamları noktasında daha memnun olduklarına dikkat çekmişlerdir.

Metodoloji

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın amacı, önemi ve modeli hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca kuramsal bilgilerden hareketle oluşturulan hipotezlerin test edilmesi için kullanılan veri toplama yöntemi ve verinin toplandığı evren ile örneklemle alakalı hususlar belirtilmiştir. Genel olarak literatürde yer alan bilgilerin ışığında; tüm süreç organize edilmiş, bilgilendirmeler bu bilgilere uygun bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Organizasyonlar ve toplumlarda; sağlıklı, nitelikli ve motivasyonu yüksek bireylere sahip olmak konusu, uzun yıllardır sosyal bilimler alanındaki araştırmacıların ve uygulayıcıların dikkatini çekmektedir. İlişkili olarak alakalı yazında gerçekleştirilen birçok çalışmaya ve ulaşılan farklı bulgulara rastlanılmaktadır. Belirtilen hususa istinaden spor yapma, çeşitli fiziksel aktiviteler gerçekleştirme gibi spora yönelik olumlu tutum çerçevesinde hareket eden bireylerin, sağlıklarının da pozitif yönde etkilendiği bilinmektedir. Ancak literatürde ilgili tutumun; kişilerin yenilikçilikleri, yetenekleri, mutluluk seviyeleri ve yaşam memnuniyetleri üzerindeki etkilerine ilişkin genel net bir değerlendirme bulunmamaktadır.

Genel olarak bazı araştırmacılar (Alptekin vd., 2019; Demir ve Duman, 2019; Doğan ve Moralı, 1999; Keleş vd., 2020; Maher vd., 2013; Strong vd., 2005) olumlu etkilerinin bulunduğunu belirtirken, bazı araştırmacılar (Byrne ve Byrne, 1993; Karatarla ve Polat, 2020; Özkatar Kaya vd., 2018) ise aksini ifade etmektedirler.

Literatürde yer alan araştırmalar incelendiğinde; spora yönelik tutum, bireysel yenilikçilik ve yaşam tatmini değişkenlerini birlikte ele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bağlamda, özgün bir çalışma konusu olduğu yönünde değerlendirme yapılmaktadır. Ayrıca yazındaki bulguların farklılık göstermesinden ötürü, bu araştırmayla ulaşılan yeni sonuçlarla, alan literatürüne katkı sağlanılacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Verisi, Modeli ve Hipotezleri

Yazından elde edilen bilgiler doğrultusunda; spora yönelik olumlu tutumu bulunan bireylerin, yaşam tatmin seviyelerinin ve bireysel yenilikçilik düzeylerinin yüksek olacağı düşünülmektedir. Ancak bu araştırmada yaşam tatmini değişkeninin; bireysel yenilikçilik ve spora yönelik tutum değişkenleri arasındaki ilişkide aracılık rolü oynayıp oynamadığı da araştırılmak istenmiştir. Bu bağlamda, tarama araştırması yaklaşımı benimsenmiştir.

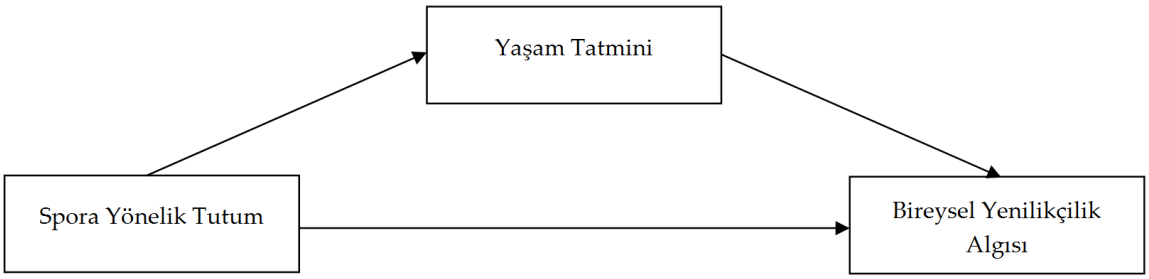
İlgili çerçeveden hareketle; değişkenlere yönelik verilerin toplanması hususunda, yazındaki kullanılan veri toplama yöntemleri değerlendirilmiştir. Anket ile veri toplama yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, seçili örneklemde yer alan katılımcılardan elde edilen birincil verilerden faydalanılmıştır. Araştırma değişkenlerinin değerlendirilmesi için seçilen enstrümanlarla birlikte bir anket formu hazırlanmıştır. Bu anket formu, dört bölümden oluşmaktadır. İlk üç bölüm altındaki ölçekler için 7'li Likert derecelemesi (1: Kesinlikle Katılmıyorum - 7: Kesinlikle Katılıyorum) kullanılmıştır. Son bölümde ise demografik sorulara yer verilmiştir.

Birinci bölümde, katılımcıların "Bireysel Yenilikçilik Algılarını (BYA)" değerlendiren bir ölçek bulunmaktadır. Hurt ve arkadaşları (1977) tarafından geliştirilen bu ölçeğin, Türkçe'ye uyarlaması Kılıçer ve Odabaşı (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. İlgili ölçekte; "Fikir Önderliği (FÖ)" boyutu altında 5 adet önerme, "Değişime Direnç (DD)" faktörü altında 8 adet ifade, "Deneyime Açıklık (DA)" boyutu altında 5 adet önerme ve "Risk Alma (RA)" faktörü altında 2 adet ifade bulunmaktadır. Burada FÖ, DA ve RA faktörleri altında pozitif ifadeler; DD faktörü altında ise negatif önermeler yer almaktadır.

Öte yandan ikinci bölümde, katılımcıların "Spora Yönelik Tutumlarını (SYT)" ölçümleyen bir ölçek bulunmaktadır. Şentürk (2012) tarafından geliştirilen bu ölçekte; "Spora İlgi Duyma (SİD)" boyutu altında 12 adet önerme, "Sporla Yaşama (SY)" faktörü altında 7 adet ifade ve "Aktif Spor Yapma (ASY)" boyutu altında 6 adet önerme yer almaktadır.

Son olarak üçüncü bölümde ise katılımcıların "Yaşam Tatmini Düzeylerini (YTD)" çözümleyen, 5 adet ifadenin yer aldığı bir ölçek bulunmaktadır. Bu ölçeğin, Diener ve arkadaşları (1985) tarafından geliştirildiği bilinmektedir. Bekmezci ve Mert (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış hâli, araştırmada kullanılmıştır. Seçilen ölçekler ve yazın bilgisinden hareketle oluşturulan araştırmanın modeli, Şekil 1'deki gibi oluşturulmuştur.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 1'de sunulan araştırma modeline ve literatür bilgisine uygun bir şekilde oluşturulan hipotezler, aşağıda yer almaktadır.

H1:	Katılımcıların spora yönelik tutumları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H1a:	Katılımcıların spora ilgi duyma tutumları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H1b:	Katılımcıların sporla yaşama algıları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H1c:	Katılımcıların aktif spor yapma durumları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H2:	Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, bireysel yenilikçilik algılarını anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H2a:	Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, fikir önderliği seviyelerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H2b:	Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, deneyime açıklık seviyelerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H2c:	Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, risk alma seviyelerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H2d:	Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, değişime direnç seviyelerini anlamlı ve olumsuz yönde etkilemektedir.
H3:	Katılımcıların spora yönelik tutumları, bireysel yenilikçilik algılarını anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.
H4:	Katılımcıların spora yönelik tutumları ile bireysel yenilikçilik algıları arasındaki ilişkide, yaşam tatmininin anlamlı bir aracılık etkisi bulunmaktadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Oluşturulan anketin anlaşılabilirliğini ve geçerliliğini tespit etmek amacıyla, 60 kişi üzerinden bir ön çalışma yapılmıştır. Ayrıca ilgili alandan üç uzman araştırmacıya anket gönderilerek, incelemeleri istenmiştir. Bu iki süreçten gelen değerlendirmeler doğrultusunda; sorunlu veya anlaşılamayan kısımlar düzeltilerek, ankete son hâli verilmiştir.

Çalışmanın evrenini, Türkiye'nin Erzincan ilinin Merkez ilçesinde yaşayan ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)'ye kayıtlı bireyler oluşturmaktadır. Bu bağlamda evren büyüklüğünün belirlenmesi için ilk önce Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK)'nun ADNKS ile ilgili istatistikleri içeren veri tabanına erişilmiştir. 2020 yılı itibariyle Erzincan'ın Merkez ilçesindeki ADNKS'ye kayıtlı kişi sayısının, 160,786 olduğu saptanmıştır (TUİK, 2020)

Araştırma evreninde yer alan kişi sayısının yüksek olduğu durumlarda; tüm bireylere ulaşmak mümkün olmadığından dolayı, İnce ve arkadaşlarının (2019) belirttiği şekilde örneklem seçim yoluna gidilebilmektedir. Ancak evrendeki kişi sayısının yüksek olması neticesinde, örneklem miktarı da fazla olmaktadır. Şimşek (2018); örneklem miktarının artmasının, örneklem dağılımının normale yaklaştığını belirtmektedir. Bu bağlamda Baştürk ve Taştepe (2013)'nin ifade ettiklerine göre; %95 güven düzeyinde, 100,000 kişilik evren için yeterli örneklem miktarının yaklaşık 384 olması gerektiği anlaşılmaktadır.

İlgili çerçevede çalışmanın örnekleminde yer alan katılımcılara; elektronik ortamda hazırlanmış olan bir anket formu, sosyal medya kanalları aracılığıyla ulaştırılmıştır. Kişilerin gönüllü olarak katılım gerçekleştirmeleri esas alınmış ve Eren (2016)'in belirttiği gibi katılım sosyal medya üzerinden teşvik edilmiştir. Alakalı verilerin toplanılması, 3 Ağustos 2021 - 19 Eylül 2021 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Kolayda örnekleme metodu kullanılarak erişilen ve 469 adet kişiden elde edilen verilerle örneklem yeterliliği sağlanmıştır. Eksik ya da yanlış bilgilerin bulunduğu ve Mahalanobis sınır değer ölçütlerine göre uymayan aykırı 45 gözlem çıkarılmıştır (Esen ve Timor, 2019). Kullanılabilir olan ve örneklem yeterliliğine uyan 424 gözlem üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Alan araştırmasından elde edilen veriler, SPSS paket programıyla ve programa eklenen "Process" adlı bir makro ile analiz edilerek değerlendirilmiştir. İlk olarak ölçeklerin geçerlilik ve güvenirlikleri ele alınmıştır. Ardından tanımlayıcı istatistikler, korelasyon ve regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Son olarak da aracılık analizi uygulanmış ve erişilen bulgular yorumlanmıştır.

Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenirlikleri

Araştırma değişkenlerine ilişkin analizlere geçilmeden önce, kullanılan ölçeklerin geçerlilik ve güvenirlik durumları değerlendirilmiştir. Ölçeklerin alt boyutları üzerinden elde edilen "Cronbach's Alpha (α)" ve "Keşfedici Faktör Analizi (EFA)" istatistikleri esas alınarak, geçerlilik ve güvenirlik durumları araştırılmıştır. Ancak Chan ve Idris (2017)'in belirtmiş olduğu ilgili istatistiksel standartlara ulaşmak için bazı önermelerin çıkarılması gerekmektedir. Ölçeklerin boyutları üzerinde yapılan değişikliklere ilişkin bilgiler, Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Ölçeklerin Boyutları Üzerinde Yapılan Değişiklikler

Ölçek	Boyut	Önerme Sayısı	Çıkartılan Önerme Sayısı
BYA	DA	5	-
	DD	8	3
	FÖ	5	1
	RA	2	2
SYT	ASY	6	-
	SİD	12	4
	SY	7	1
YT	YT	5	-
Toplam		50	11

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1'deki sonuçlarda da belirtildiği üzere, boyutların bazılarının altında yer alan maddeler çıkarılmıştır. YT ölçeği, ASY ve DA boyutları üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ancak SYT'nin alt boyutlarından olan SİD'den 4 madde ve SY'den 1 madde çıkarılmıştır. Benzer şekilde BYA'nın alt boyutlarından FÖ'den 1 önerme, DD'den 3 önerme ve RA'dan 2 önerme çıkarılmıştır. "Risk Alma" boyutuna ait tüm önermeler çıkarıldığından ötürü, RA ile ilgili işlemler yürütülmemiştir. Belirtilen düzenlemeler doğrultusunda son hâli verilen veri seti esas alınarak analizler yürütülmüştür.

Ele alınan örneklemin evreni temsil etme durumu ve katılımcıların demografik profillerini inceleyebilmek için "Tanımlayıcı İstatistikler Analizi" yapılmıştır. Katılımcıların yaş ve aylık hane gelirlerine ilişkin açık uçlu sorulara verilen cevaplar, analiz sonuçlarına göre gruplandırılmıştır. Bu doğrultuda düzenlene sonuçlar, Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Örneklemdeki Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		**Sayı (n)**	**Yüzde (%)**
Cinsiyet	Kadın	183	43.2
	Erkek	241	56.8
Yaş	25 Yaş ve Altı	106	25.0
	26 - 28 Yaş Aralığı	106	25.0
	29 - 35 Yaş Aralığı	106	25.0
	36 Yaş ve Üstü	106	25.0
Eğitim Durumu	İlköğretim ve Öncesi	12	2.8
	Ortaokul	61	14.4
	Lise	114	26.9
	Ön Lisans	157	37.0
	Lisans	66	15.6
	Lisansüstü	14	3.3
Aylık Hane Geliri	2750 TL ve Altı	106	25.0
	2751 - 5100 TL	106	25.0
	5101 - 6650 TL	106	25.0
	6651 TL ve Üzeri	106	25.0
Toplam		424	100

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2'deki sonuçlar incelendiğinde; katılımcıların yüzde 56.8'inin erkek, yüzde 43.2'sinin kadın olduğu görülmektedir. İlgili katılımcıların yüzde 75'inin de 35 yaş ve altında olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum genel olarak genç katılımcıların olduğuna işaret etmektedir. Eğitim durumlarına göre Ön Lisans (n=157) ve Lise (n=114) eğitimi görmüş kişilerin yoğun olarak bulunduğu anlaşılmaktadır. Aylık hane geliri 6651 TL olan katılımcıların, örneklemin yüzde 25'ini oluşturduğu sonucu ön plana çıkmaktadır.

Araştırma modelindeki ilişkilerin çözümlenmesinden önce, Kolmogorov - Smirnov Testi ile verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Örneklemden homojen yanıtların alındığı belirlenmiştir. Ardından araştırma değişkenlerinin ve alt boyutlarının güvenirlik değerleri incelenmiştir. Ayrıca ilgili boyutlardaki ortalama değerler ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Erişilen sonuçlar, Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Boyutların Güvenirlik ve Tanımsal İstatistikleri

Boyut	**Önerme Sayısı**	**α**	$\bar{x}$	**Standart Sapma**
ASY	6	0.832	3.253	1.191
DA	5	0.916	3.342	1.513
DD	5	0.778	4.341	1.261
FÖ	4	0.892	3.408	1.486
SİD	8	0.883	3.266	1.227
SY	6	0.845	3.288	1.238
YT	5	0.824	3.292	1.272
BYA	14	0.917	0.803	1.334
SYT	20	0.948	3.269	1.160

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3'te belirtildiği üzere boyutların güvenirlik istatistikleri (α), genel olarak 0.70'in üzerinde yer almaktadır. Bu durum Kalaycı (2008)'in belirttiği üzere, boyutlara ait verilerin güvenirliğinin uygun olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca ortalamalara ($\bar{X}$) bakıldığında; katılımcıların verdikleri yanıtlara göre en yüksek algının, DD (Değişime Direnç) boyutunda olduğu anlaşılmaktadır. En düşük algının ise ASY (Aktif Spor Yapma) boyutunda görüldüğü görülmektedir. Benzer şekilde BYA ölçeğindeki yanıtlar değerlendirilirken; DD boyutunun negatif olarak hesaba katılmasından dolayı, en düşük ortalamaya sahip ölçek olduğu göze çarpmaktadır.

Elde edilen boyut ortalamalarının, katılımcıların demografik değişkenlerine göre değişip değişmediğini tespit etmek için farklılık analizleri yapılmıştır. Bu bağlamda katılımcıların cinsiyetlerine göre spora yönelik tutumlarının, bireysel inovasyon algılarının ve yaşam tatmini düzeylerinin değişip değişmediğini belirlemek için "Bağımsız Gruplar T Testi" yapılmıştır. Elde edilen bulgular, Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Farklılık Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Grup	N	$\bar{X}$	T	p
BYA	Kadın	183	0.821	0.292	0.770
	Erkek	241	0.783		
SYT	Kadın	183	2.877	0.721	0.472
	Erkek	241	3.194		
YT	Kadın	183	3.306	1.469	0.145
	Erkek	241	3.021		
*: p< 0.05; ,Bağımsız Değişken: Cinsiyet					

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 4'teki sonuçlar incelendiğinde; katılımcıların cinsiyetlerine göre BYA, SYT ve YT algılarının anlamlı bir şekilde değişmediği (p> 0.05) görülmektedir. Katılımcıların aylık hane gelirleri üzerinden bir değişim olup, olmadığını belirlemek için "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" yapılmıştır. Varyanslar homojen olarak dağıldığı için "Scheffe", Post-Hoc karşılaştırma yöntemi olarak seçilmiştir. İlgili sonuçlar, Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Aylık Hane Gelirine Göre Farklılık Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Grup	N	$\bar{X}$	sd	F	p	Anlamlı Fark
BYA	A	106	0.484	420	267.037	0.001*	D> A, B, C
	B	106	0.511				
	C	106	0.635				
	D	106	0.942				
SYT	A	106	2.680	420	114.863	0.001*	D> A, B, C; B> A ve C
	B	106	3.105				
	C	106	2.803				
	D	106	3.554				
YT	A	106	2.850	420	94.296	0.001*	D> A, B, C; C> A ve B
	B	106	2.943				
	C	106	3.785				
	D	106	5.026				
*: p< 0.05; Bağımsız Değişken: Cinsiyet A: 2750 TL ve Altı; B: 2751 - 5100 TL; C: 5101 - 6650 TL; D: 6651 TL ve Üzeri							

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ANOVA analizine ait Tablo 5'te yer alan sonuçlar incelendiğinde; yapılan farklılık analizinin, tüm bağımlı değişken ve bağımsız değişken ikilileri için anlamlı olduğu (p< 0.05) görülmektedir. 6651 TL ve üzeri aylık hane gelir seviyesine sahip katılımcıların, diğer aylık hane gelir seviyelerindeki katılımcılara göre yaşam tatmini düzeylerinin, bireysel yenilikçilik algılarının ve spora yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Benzer şekilde aylık hane gelirleri 5101 TL ile 6650 TL arasında olan kullanıcıların; daha az hane geliri olan katılımcılara göre yaşam tatmini düzeylerinin daha iyi olduğu görülmektedir. Öte yandan

aylık hane gelir seviyesi 2751 TL ile 5100 TL arasında değişen katılımcıların; 5101-6650 TL ile 2750 TL ve altı katılımcılara göre spora yönelik tutumlarının daha iyi olduğu göze çarpmaktadır. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişkilerine geçilmeden önce ilişkinin yönü tespit edilmek istenmiştir. Bu bağlamda, boyutlar arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi için "Çoklu Korelasyon Analizi" yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Çoklu Korelasyon Analizi Sonuçları

Boyut	**ASY**	**DA**	**DD**	**FÖ**	**SİD**	**SY**	**YT**	**BYA**	**SYT**
ASY	1.000								
DA	0.226	1.000							
DD	-0.132	-0.794**	1.000						
FÖ	0.122**	0.898*	-0.763*	1.000					
SİD	0.865**	0.128*	-0.046**	0.816**	1.000				
SY	0.854**	0.233**	-0.137*	0.202	0.858**	1.000			
YT	0.233*	0.328*	-0.148*	0.205*	0.265*	0.142	1.000		
BYA	0.448**	0.862	-0.699**	0.751*	0.351*	0.245*	0.447**	1.000	
SYT	0.351**	0.071*	-0.176*	0.154**	0.854**	0.751**	0.689*	0.791**	1.000
*: p< 0.05; **: p< 0.01									

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çoklu Korelasyon Analizi'nin sonuçlarının yer aldığı Tablo 6'dan anlaşılabileceği üzere; DD boyutunun diğer tüm boyutlarla olumsuz yönde ilişkisi bulunmaktadır. Değişime direncin, fikir önderliği ile olan negatif yönde ilişkisinin (r=-0.794; p<0.05) diğer boyutlara göre daha önde olduğu göze çarpmaktadır.

Öte yandan bazı boyutlar arasındaki ilişkilerde anlamlı sonuçlar bulunamamıştır. Bununla beraber, YT olan ilişkiler incelendiğinde; sadece SY boyutunun anlamlı ilişkisinin olmadığı, diğer tüm boyutların anlamlı korelasyonunun bulunduğu görülmektedir. Gözlemlenen etkilerin boyutlarını tespit etmek için "Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi" kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezlerine göre boyutlar seçilerek, birbirleri üzerine olan etkileri araştırılmıştır. İlgili sonuçlar, Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	**Bağımsız Değişken**	**β**	**t**	**Sig.**	**F**	**p**	**R^2**
YT	ASY	0.132	4.345	0.008*	540.854	0.001*	0.793
	SİD	0.274	2.188	0.032*			
	SY	0.080	1.361	0.171			
*: p< 0.05							
Bağımlı Değişken	**Bağımsız Değişken**	**β**	**t**	**Sig.**	**F**	**p**	**R^2**
DA	YT	0.323	30.321	0.001*	919.336	0.001*	0.685
DD		-0.248	-23.126	0.030*	534.801	0.009*	0.558
FÖ		0.129	19.634	0.243	320.452	0.183	0.367
*: p< 0.05							

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çoklu Regresyon Analizi sonuçlarının yer aldığı Tablo 7'ye göre; YT'nin, FÖ üzerindeki etkisini esas alan modelin anlamsız olduğu ($F_{(1,422)}$: 320.452; p> 0.05), diğerlerinin ise anlamlı olduğu görülmektedir. ASY, SİD ve SY bağımsız değişkenlerinin, YT değişkeninin varyansını %79.3 oranında açıkladığı anlaşılmaktadır. Benzer şekilde diğer anlamlı modellerdeki R^2 yüzdesinin 55.8 ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Etkilerin boyutlarına ve anlamlılıklarına bakıldığında; ASY'nin YT üzerinde, %13.2 oranında anlamlı ve pozitif yönde (β: 0.132; Sig.< 0.05) bir etkisi olduğu görülmektedir. Benzer şekilde SİD'nin YT üzerinde, %27.4 oranında anlamlı ve pozitif yönde (β: 0.274; Sig.< 0.05) bir katkısının olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan YT'nin anlamlı olarak DD'yi olumsuz yönde (β: -0.248; Sig.< 0.05) etkilediği görülmektedir. Ayrıca katılımcıların YT'lerinde bir birimlik artış olduğunda, DA'larında 0.323 birimlik bir artış olmaktadır.

SYT'nin BYA üzerindeki katkısında, YT'nin aracılık etkisi olup olmadığını belirlemek için Hayes (2018)'in geliştirmiş olduğu Process makrosu kullanılmıştır. Hayes (2018)'in 4 numaralı modeli üzerinden %95 güven düzeyinde ve 5000 bootsrap değeri baz alınarak analiz gerçekleştirilmiştir. İlgili sonuçlar, Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. Regresyon Temelli Aracılık Testi Sonuçları

Model	YT Üzerinde			BYA Üzerinde			Dolaylı Etki		
	β	LLCI	ULCI	β	LLCI	ULCI	β	LLCI	ULCI
(1) SYT ⟶ YT	0.325*	0.227	0.562	-	-	-	-	-	-
(2) SYT ⟶ BYA	-	-	-	0.534*	0.465	0.683	-	-	-
(3) SYT, YT ⟶ BYA	-	-	-	0.187**	0.103	0.395	-	-	-
(4) SYT ⟶ YT ⟶ BYA	-	-	-	-	-	-	0.126**	0.084	0.435
*: p< 0.05; **: p< 0.01 LLCI: Alt Limit; ULCI: Üst Limit									

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Regresyon temelli aracılık testine ait sonuçları içeren Tablo 8'de, dört adet model yer almaktadır. (1) numaralı modelde; SYT'nin, YT üzerindeki etkisi esas alınmıştır. Ardından (2) numara modelde; SYT'nin, BYA üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Bununla beraber (3) numaralı modelde; SYT ile YT'nin, BYA üzerindeki birlikte etkisi incelenmiştir. Son olarak (4) numaralı modelde; SYT'nin aracı değişken YT vasıtasıyla, BYA üzerindeki dolaylı etkisi esas alınmıştır.

(1) numaralı modelde; SYT'nin YT üzerinde, anlamlı ve pozitif yönde bir etkisinin ($\beta_{(1)}$: 0.325; p< 0.05) olduğu görülmektedir. Öte yandan (2) numaralı modelde; SYT'nin BYA üzerinde, anlamlı ve olumlu yönde bir etkisinin olduğu ($\beta_{(2)}$: 0.534; p< 0.05) anlaşılmaktadır. Bununla beraber (3) numaralı modele göre SYT ve YT'deki bir birim artışın, BYA'da 0.187 birimlik artışı tetikleyeceği görülmektedir. Son olarak (4) numaralı modelde, aracılık etkisinin anlamlı olduğu ($\beta_{(4)}$: 0.126; p< 0.01) anlaşılmaktadır.

YT'nin dolaylı etkisinin değerini bulmak için (2) numaralı model ile (4) numaralı model arasındaki etki değerleri farkına bakmak gerekmektedir. Buna göre YT'nin dolaylı etki seviyesinin 0.408 olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle, yaşam tatmini değişkeninin; spora yönelik tutum ile bireysel yenilikçilik algısı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği görülmektedir. Ulaşılan bulgulara göre araştırmanın hipotezlerinin değerlendirilmesi, Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. Araştırma Hipotezlerinin Değerlendirilmesi

Hipotezler	Kabul Durumu
H1: Katılımcıların spora yönelik tutumları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Kabul Edildi
H1a: Katılımcıların spora ilgi duyma tutumları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Kabul Edildi
H1b: Katılımcıların sporla yaşama algıları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Reddedildi
H1c: Katılımcıların aktif spor yapma durumları, yaşam tatmin düzeylerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Kabul Edildi
H2: Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, bireysel yenilikçilik algılarını anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Kabul Edildi
H2a: Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, fikir önderliği seviyelerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Reddedildi
H2b: Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, deneyime açıklık seviyelerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Kabul Edildi
H2c: Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, risk alma seviyelerini anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Reddedildi
H2d: Katılımcıların yaşam tatmin düzeyleri, değişime direnç seviyelerini anlamlı ve olumsuz yönde etkilemektedir.	Kabul Edildi
H3: Katılımcıların spora yönelik tutumları, bireysel yenilikçilik algılarını anlamlı ve olumlu yönde etkilemektedir.	Kabul Edildi
H4: Katılımcıların spora yönelik tutumları ile bireysel yenilikçilik algıları arasındaki ilişkide, yaşam tatmininin anlamlı bir aracılık etkisi bulunmaktadır	Kabul Edildi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Sonuç ve Tartışma

Bireylerin spora yönelik tutumları ile fizyolojik ve mental kondisyonları arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışmaya, Sosyal Bilimler yazınında rastlanılabilmektedir. Araştırmacılar; genelde sadece spor yapmanın veya fiziksel aktivite içeren etkinliklere katılmanın, direkt zihinsel etkileri üzerine odaklan-

mışlardır (Alptekin vd., 2019). Ancak inovatif beceriler açısından önemli bir algı olan bireysel yenilikçiliğin, spor literatüründe sınırlı sayıda araştırmayla ele alındığı tespit edilmiştir.

Bu eksiklikten hareketle, yazında yer alan araştırmalardaki bulgular ve kuramsal çerçeve değerlendirilmiştir. Sıklıkla ele alınan değişkenlerin öncüllük ve ardıllık durumları araştırılmıştır. Bu doğrultuda insanların spora yönelik tutum ve bireysel yenilikçilik algısı arasındaki ilişkiyi incelemek ve yaşam tatmini düzeylerinin bu ilişkide bir aracı rolünün olup olmadığını belirlemek amacıyla, bir alan araştırması yapılmasına karar verilmiştir.

Alan araştırmasında veri toplama yöntemi olarak anket seçilmiş ve kullanılacak ölçekler belirlenmiştir. Erzincan ilinin Merkez ilçesinde yaşayan 424 adet katılımcı üzerinden elde edilen veriler, çeşitli istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Erişilen bulguların bazıları literatürdeki diğer çalışmalarla benzeştiği, bazılarının ise farklılaştığı tespit edilmiştir.

Ele alınan örneklemdeki katılımcıların demografik özelliklerine göre bireysel yenilikçilik algıları, spor yönelik tutumları ve yaşam tatmini düzeylerinin değişip değişmediğini belirlemek için farklılık analizlerinden yararlanılmıştır. Cinsiyetlerine göre katılımcıların ilgili değişkenlerine verdikleri cevapların değişmediği tespit edilmiştir. Bu sonuç, Keleş ve diğerlerinin (2020) yapmış olduğu araştırmayla farklılaşmaktadır.

Öte yandan katılımcıların aylık hane gelirlerine göre yapılan farklılık testinde; örneklemdeki en yüksek aylık hane geliri grubundaki bireylerin, diğer kişilere göre yaşam tatmini düzeylerinin, bireysel yenilikçilik algılarının ve spora yönelik tutumlarının daha iyi olduğu belirlenmiştir. Finansal durumu iyi düzeyde olan kişiler; etkinliklere katılma, sağlıklı beslenme, spor alışverişi yapma gibi konularda diğer katılımcılara göre önemli miktarda harcama gerçekleştirebilmektedir. Dolayısıyla aktif olarak sporla yaşama düzeyleri ve yaşamlarına ilişkin memnuniyet seviyeleri yüksek olabilmektedir. İlgili sonuçlar, Doğan ve Moralı (1999)'nın yapmış oldukları araştırmayla benzeşmektedir.

Benzer şekilde örneklem içerisindeki aylık hane gelir seviyesi yüksek kişilerin, bireysel yenilikçilik algılarının da yüksek olduğu tespit edilmiştir. Genelde gelir durumu yüksek olan bireyler, değişime ve yeniliklere açık bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmektedir (Chantrell, 2002). Günümüz konjonktüründe ekonomik durumlarını korumak veya daha ileriye taşımak için yüksek bireysel yenilikçilik algılarına sahip olmaları gerektiği düşünülmektedir. Bu yönüyle ilgili bulguların, rasyonel oldukları ve Alptekin ve diğerlerinin (2019) sonuçlarıyla benzeştiği görülmektedir.

Bununla beraber aylık hane geliri 2751 TL ile 5100 TL arasında değişen katılımcıların, aylık hane geliri 5101 TL ile 6650 TL olan bireylere göre spora yönelik tutumlarının daha iyi olduğu gözlemlenmiştir. Verilerin incelenmesi sonucunda; ilgili grubun, genel olarak 29 yaş ve altındaki kişilerden oluştuğu görülmüştür. Örneklemdeki diğer bireylere göre yaşı genç olan kişilerin spora yönelik tutumlarının ve ilgilerinin fazla olmasının olağan olduğu düşünülmektedir.

Araştırma değişkenlerinin birbirleriyle olan analiz sonuçlarından ilk olarak; örneklemdeki katılımcıların spora yönelik tutumlarının, yaşam tatmini düzeylerini olumlu ve anlamlı yönde etkilediği görülmüştür. Benzer şekilde spora yönelik tutumun alt boyutlarından spora ilgi duyma ve aktif spor yapma, yaşam tatminini pozitif yönde etkilemektedir. İlgili sonuçlar literatürdeki bazı araştırmalarla (Demir ve Duman, 2019; Doğan ve Moralı, 1999; Maher vd., 2013; Strong vd., 2005) benzeşmektedir. Ancak diğer bir alt boyut olan sporla yaşama ile yaşam tatmini arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır.

Başka bir ilişkisel analiz sonucu olarak katılımcıların yaşam tatmini düzeylerinin, bireysel yenilikçilik algılarını pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Yaşam memnuniyeti yüksek olan bireylerin, deneyime açıklık düzeylerinin yüksek olduğu ve değişime dirençlerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Ancak fikir önderliği ve risk alma boyutları ile yaşam tatmini arasında istatistiksel olarak anlamlı herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Belirtilen sonuçlar, Keleş ve diğerlerinin (2020) araştırmalarıyla benzeşmektedir.

Genel olarak örneklemdeki katılımcıların spora yönelik tutumlarının, bireysel yenilikçilik algılarını anlamlı ve olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. İlgili sonuçlar; Karatarla ve Polat (2020)'ın araştır-

masıyla farklılaşmakta, Alptekin ve diğerlerinin (2019) çalışmasıyla benzeşmektedir. Bu durum; spora yönelik olumlu tutum edinen bireylerin, yenilik yapma ve risk alma konularında daha istekli olacakları şeklinde değerlendirilmektedir.

Literatürden değerlendirmeye alınan araştırmalardan farklı olarak, spora yönelik tutum ile bireysel yenilikçilik algısı arasında yaşam tatmininin aracılık rolü tespit edilmiştir. İlgili aracılık testi sonuçlarının, istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Bu bulgu; spora yönelik olumlu algıları olan ve sporla ilgilenen bireylerin, genel olarak yaşam memnuniyetlerinin yüksek olmasıyla, yeniliklere ve değişimlere karşı daha esnek ve açık oldukları şeklinde yorumlanmaktadır. İlgili diğer analizler de bu yorumu desteklemektedir.

Sonuç olarak spora yönelik olumlu bir tutumun benimsenmesi, bireylerin yaşam memnuniyet seviyelerini ve ilişkili olarak bireysel yenilikçiliklerini artırmaktadır. Toplum ile organizasyonlarda; sporu destekleyecek ve teşvik edecek uygulamaların yaygınlaştırılması ve yeni politikalar edinilmesi önerilmektedir. Bu doğrultuda kişilerin refah düzeyinin olumlu yönde etkileneceği öngörülmektedir. Böylelikle ilgili ortamlarda değişimlere karşı düşük direnç gösteren, yeniliklere karşı açık olan ve risk alma konusunda çekinmeyen daha girişimci ve yenilikçi bireylerin yer alacağı düşünülmektedir.

Kolayda örnekleme yönteminin kullanılması ve araştırmanın sadece bir yerde yapılması gibi hususlar, araştırmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. İlgili alanda çalışan araştırmacılara; belirtilen konuya ilişkin daha büyük bir örneklem üzerinden, farklı nicel, nitel veya multidisipliner yöntemleri baz alan bir çalışma yapmaları önerilmektedir.

Kaynakça

Alptekin, H., Eliöz, M. ve Demir, A. Z. (2019). Engel Türünün ve Spor Yapma Alışkanlığının Girişimcilik Üzerine Etkilerinin İncelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, *14*(1), 1–19.

Baştürk, S. ve Taştepe, M. (2013). Evren ve Örneklem. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (ss. 129–159). Ankara: Vize Yayıncılık.

Bekmezci, M. ve Mert, İ. S. (2018). Yaşam Tatmini Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(8), 167–177.

Byrne, A. ve Byrne, D. G. (1993). The Effect of Exercise on Depression, Anxiety and Other Mood States: A Review. *Journal of Psychosomatic Research*, *37*(6), 565–574.

Chan, L. L. ve Idris, N. (2017). Validity and Reliability of The Instrument Using Exploratory Factor Analysis and Cronbach's alpha. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, *7*(10), 400–410.

Chantrell, G. (2002). *The Oxford Dictionary of Word Histories*. Oxford: Oxford University Press.

Çivitci, A. (2007). Çok Boyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Eurasian Journal of Educational Research*, (26), 51–60.

Demir, K. ve Duman, S. (2019). Bireylerin Spor Yapma Durumlarıyla, Benlik Saygıları ve Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *4*(4), 437–449.

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. ve Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, *49*(1), 71–75.

Doğan, B. ve Moralı, S. (1999). Üniversite Öğretim Elemanlarının Sporla İlgili Tutumları ile Yaşam ve İş Doyum Düzeylerinin Spor Yapma Alışkanlıkları ile İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 16–27.

Eren, A. S. (2016). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Nicel Bir Araştırma. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, *5*(1), 97–128.

Esen, M. F. ve Timor, M. (2019). Çok Değişkenli Aykırı Değer Tespiti için Klasik ve Dayanıklı Uzaklık Ölçütleri: Finansal Veri ile Bir Uygulama. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, *2019*(25), 267–282.

Gündoğdu, F. ve Sunay, H. (2012). İnovasyon ve Türk Spor Yönetiminde İnovasyon Uygulamaları. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *X*(2), 61–66.

Hayes, A. F. (2018). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis, Second Edition : A Regression-Based Approach* (2. Baskı.). New York: Guilford Publications.

Hurt, H. T., Joseph, K. ve Cook, C. D. (1977). Scale for the Measurement of Innovativeness. *Human Communication Research*, *4*(1), 58–65.

İnce, M., Bozyiğit, S. ve Tor kadıoğlu, C. (2019). Reklamlarda Ünlü Kullanımının Y Kuşağı Tüketicilerinin Materyalist Eğilimleri Üzerindeki Etkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(4), 496–513.

Işık, C. ve Keskin, G. (2013). Bilgi Ekonomilerinde Rekabet Üstünlüğü Oluşturulması Açısından İnovasyonun Önemi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *27*(2013), 41–57.

Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Karakaya, I., Coşkun, A. ve Ağaoğlu, B. (2006). Yüzücülerin depresyon, benlik saygısı ve kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, *7*(3), 162–166.

Karatarla, G. ve Polat, E. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Aktif Spor Yapma Durumları ve Farklı Diğer Değişkenlere Göre 21. Yüzyıl Becerilerinin İncelenmesi. *International Journal of Social Science Research*, *9*(2), 109–122.

Keleş, H., Çınar, K. ve Akmeşe, H. (2020). Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Bireysel İnovasyon Algılarının Bölüm Memnuniyetine Etkisi. *Journal of Humanities and Tourism Research*, *10*(3), 664–679.

Kılıçer, K. ve Odabaşı, H. F. (2010). Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalişmasi. *Hacettepe Egitim Fakültesi Dergisi*, *38*(2010), 150–164.

Korucu, A. T. ve Olpak, Y. Z. (2015). Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, *5*(1), 111–127.

Maher, J. P., Doerksen, S. E., Elavsky, S., Hyde, A. L., Pincus, A. L., Ram, N. ve Conroy, D. E. (2013). A Daily Analysis of Physical Activity and Satisfaction with Life in Emerging Adults. *Health Psychology*, *32*(6), 647–656.

Marques, S. C., Pais-Riberio, J. L. ve Lopez, S. J. (2007). Validation of a Portuguese version of the Students' Life Satisfaction Scale. *Applied Research in Quality of Life*, *2*(2), 83–94.

Mustafaoğlu, R. (2018). e-Spor, Spor ve Fiziksel Aktivite. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 84–96.

Özdevecioğlu, M. ve Çakmak Doruk, N. (2009). Organizasyonlarda İş-Aile ve Aile İş Çatışmalarının Çalışanların İş ve Yaşam Tatminleri Üzerindeki Etkisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *0*(33), 69–99.

Özdoğru, A. A. (2018). Çocuk ve Ergenlerin Okul Dışı Zamanlarda Spor Aktivitelerine Katılımı. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, *9*(2), 86–101.

Özkatar Kaya, E., Sarıtaş, N., Yıldız, K. ve Kaya, M. (2018). Sedanter Olan ve Olmayan Bireylerin Fiziksel Aktivite ve Yaşam Tatmin Düzeyleri Üzerine Araştırma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *5*(3), 89–94.

Pavot, W. ve Diener, E. (1993). Review of the Satisfaction With Life Scale. *Psychological Assessment*, *5*(2), 164–172.

Sati, Z. E. ve Işık, Ö. (2011). İnovasyon ve Stratejik Yönetim Sinerjisi: Stratejik İnovasyon. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(2), 538–559.

Şentürk, H. E. (2012). Spora Yönelik Tutum Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerliliği ve Güvenirliği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 8–18.

Şimşek, A. (2018). Evren ve Örneklem. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* içinde (ss. 108–133). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Strong, W. B., Malina, R. M., Blimkie, C. J. R., Daniels, S. R., Dishman, R. K., Gutin, B., … Trudeau, F. (2005). Okul-Çağındaki Gençlerde Kanıta Dayalı Fiziksel Aktivite. *The Journal of Pediatrics*, *1*(3), 183–189.

TUİK. (2020). Yerleşim Yeri Nüfus Sonuçları. *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları*. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr adresinden erişildi.

Tutar, F., Kocabay, M. ve Arıç, H. (2007). Firmaların Yenilik (İnovasyon) Yaratma Sürecinde Serbest Bölgelerin Rolü: Kayseri Serbest Bölgesi Örneği. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(3), 195–203.